

اقتصاد سراسرمد

دوشنبه-ادی ۱۴۰۴- سال یازدهم- شماره ۲۳۸۱

۲ دانش دریا

گروه راهبردی- مرتضی فاخری - دریاها و اقیانوس‌ها به‌عنوان موتور محرک اقتصاد جهانی و بستر حیات، نقشی بی‌بدیلی در توسعه پایدار کشورها ایفا می‌کنند. مفهوم «اقتصاد آبی» امروزه فراتر از بهره‌برداری سنتی از منابع، به معنای بهره‌گیری هوشمند و یکپارچه از تمامی ظرفیت‌های اقتصادی، اکولوژیکی و ژئوپلیتیکی دریا تعریف می‌شود. از شیلات و کشتیرانی گرفته تا گردشگری ساحلی، انرژی‌های تجدیدپذیر و زیست‌فناوری دریایی، عرصه‌های نوینی برای رشد و رقابت‌پذیری ملی گشوده شده‌اند. باین حال، رویکرد غالب در تحقق این چشم‌انداز، اغلب از بالا به پایین، فناوری‌محور و متمرکز بر سرمایه‌گذاری‌های کلان بوده است.

به گزارش «اقتصاد سسرآمد»، مرتضی فاخری، پژوهشگر ارشد علوم راهبردی در نوشتاری به بررسی اهمیت تهیه و تدوین یک نقشه راه و مدل پیشنهادی جهت کسب و کارهای مشترکی با نقش آفرینی جوامع محلی برای توسعه پایدار اقتصاد دریامحور در کشور پرداخته است. نگارنده در این مطلب، این رویکرد را حلقهٔ اساسی و نادیده گرفته‌شده در اقتصاد آبی و جوامع ساکن در سواحل کشور دانسته است. این مطلب را در ادامه می‌خوانید:

این رویکرد، یک حلقهٔ اساسی را نادیده می‌گیرد؛ جوامع محلی ساکن در خطوط ساحلی که نه‌تنها ذی‌نفعان اصلی، بلکه حافظان دیرینه این اکوسیستم‌های ارزشمند هستند. شکاف میان برنامه‌ریزی‌های کلان و واقعیت‌های محلی، اغلب به تضاد منافع، تخریب منابع و ناپایداری پروژه‌ها منجر شده است. بنابر این، این پرسش بنیادی مطرح می‌شود که چگونه می‌توان مدلی از توسعه دریامحور را طراحی کرد که هم به پایداری اکولوژیک پایبند باشد، هم توجیه اقتصادی داشته باشد و هم عدالت اجتماعی را در مورد نخستین بهره‌برداران از دریا برقرار کند؟ پاسخ به این پرسش را باید در قلب جوامع ساحلی جست‌وجو کرد. جوامع محلی دارای سرمایه‌های ارزشمندی هستند که هر برنامه توسعه‌ای بدون بهره‌گیری از آن‌ها ناقص و شکننده خواهد بود. این سرمایه‌ها شامل دانش بومی انباشته‌شده از رفتار اکوسیستم‌های دریایی، مهارت‌های سنتی همونوا یا محیط، سرمایه اجتماعی متشکل از شبکه‌های اعتماد و همکاری محلی و ظرفیت‌های اقتصادی نهفته در قالب مشاغل خرد و متوسط است. مشارکت واقعی این جوامع، به معنای انتقال از نقش تماشاگر یا تأثیرپذیر به نقش شریک فعال، تصمیم‌گیر و ذی‌نفع عادل در فرایند توسعه است. چنین مشارکتی می‌تواند تضمین‌کننده پذیرش اجتماعی پروژه‌ها، افزایش اثربخشی فعالیت‌های حفاظتی، کاهش هزینه‌های مبادله و نهادینه‌سازی توسعه پایدار باشد.

درک این ضرورت، با واکاوی سازوکارها، مدل‌های موفق و چارچوب‌های عملیاتی برای جلب مشارکت مؤثر جوامع محلی در توسعه دریامحور بسیار با اهمیت است تا نشان دهد که چگو نه این مشارکت نه‌تنها یک الزام اخلاقی، بلکه یک ضرورت اقتصادی و یک راهبرد هوشمندانه برای تضمین موفقیت و پایداری سرمایه‌گذاری‌های کلان در عرصه دریاست.

از توسعه تحمیلی تا توسعه مشارکتی

درک دقیق مفاهیم کلیدی، سنگ بنای تحلیل هر پژوهش است. توسعه دریامحور به‌عنوان پارادایمی فراگیر، اشاره به کلیه فعالیت‌های برنامه‌ریزی‌شده اقتصادی و اجتماعی دارد که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از منابع، فضاهای و موقعیت‌های جغرافیایی دریاها و اقیانوس‌ها بهره می‌برند. این مفهوم دامنه گسترده‌ای از حوزه‌ها را در بر می‌گیرد که از جمله می‌توان به شیلات و آبی‌پروری (به‌عنوان قدیمی‌ترین شاخه)، گردشگری ساحلی و دریایی، انرژی‌های تجدیدپذیر دریایی (مانند باد فراساحلی، انرژی جزرومد و امواج)، کشتیرانی و حمل‌ونقل دریایی، استخراج منابع معدنی بستر دریا و به‌طور ویزه، حفاظت و احیای اکوسیستم‌های ساحلی و دریایی اشاره کرد.

در مقابل، مشارکت جامعه محلی فرایندی پویا و چندسطحی است که در پی درگیر کردن فعالان ساکنان بومی و محلی در مراحل مختلف فرایند توسعه، از تشخیص مسئله تا برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و بهره‌برداری است. این مشارکت دارای طیفی از سطوح مختلف است که از پایین‌ترین حد آن یعنی صرف‌أطلاح، رسانی یکطرفه به جامعه، گذر از مراحل مشاوره، همکاری و هم‌اندیشی مشترک می‌کند و در نهایت به بالاترین و مطلوب‌ترین سطح، یعنی توانمندسازی و تقویرض اختیار تصمیم‌گیری و مالکیت می‌رسد. تمایز بین این سطوح حیاتی است، چراکه تجربه نشان داده است صرف اطلاع‌رسانی یا مشاوره ضروری، فاقد ماهیت واقعی مشارکت و ناتوان در ایجاد حس تعلق و مسئولیت‌پذیری در جامعه

خود، توانایی ایجاد و مدیریت کسب‌وکارهای خرد و متوسط سازگار با محیط‌زیست را دارد. این کسب‌وکارها می‌توانند شامل صنایع دستی ساخته‌شده از مواد دریایی بازاریافتی، اقامتگاه‌های بوم‌گردی خانوادگی، خدمات راهنمایی تورهای طبیعت‌گردی، واحدهای کوچک فرآوری و بسته‌بندی محصولات دریایی با کیفیت و برند محلی و همچنین ارائه غذاهای محلی دریایی باشد. بهره‌گیری از این سرمایه‌های درونی، نه‌تنها باعث توزیع عادلانه‌تر منافع توسعه می‌شود، بلکه احتمال موفقیت و پایداری بلندمدت پروژه‌های دریامحور را به‌طور چشمگیری افزایش می‌دهد.

مدل‌ها و مکانیسم‌های عملیاتی مشارکت

برای تحقق مشارکت مؤثر جوامع محلی در توسعه دریامحور، صرف تأکید نظری بر اهمیت این مشارکت کافی نیست و لازم است مدل‌ها و مکانیسم‌های عملیاتی مشخصی طراحی و اجرا شود. این مکانیسم‌ها باید در قالب حوزه‌های کلان کاربردی و با ابزارهای اجرایی مناسب تعریف شوند تا از سطح شعار به عمل تبدیل شوند. یکی از اصلی‌ترین این حوزه‌ها، حفاظت و احیای اکوسیستم‌های دریایی است. در این حوزه، جوامع محلی می‌توانند به‌عنوان گشت‌های محلی پایش، در جمع‌آوری داده‌های مربوط به کیفیت آب، ششمارش جمعیت گونه‌های کلیدی و شناسایی عوامل تهدیدکننده مشارکت کنند. آن‌ها همچنین می‌توانند در مدیریت ذخایر ماهی از طریق تعیین صید مجاز مبتنی بر دانش بومی، رعایت دوره‌های ممنوعیت صید و حفاظت از مناطق تخم‌ریزی نقش آفرینی کنند.

در مدل‌های پیشرفته‌تر، مدیریت مشترک مناطق حفاظت‌شده دریایی بین دولت و جامعه محلی، نمونه‌ای عینی از مشارکت است که در آن حقوق بهره‌برداري محدود و سنتی جوامع به رسمیت شناخته شده و در عوض، آن‌ها مسئولیت حفاظت از آن منطقه را برعهده می‌گیرند. حوزه دوم، توسعه گردشگری پایدار ساحلی و دریایی است که از پتانسیل بالای برای مشارکت جامعه میزبان برخوردار است. این مشارکت می‌تواند از مالکیت و مدیریت کامل اقامتگاه‌های بوم‌گردی خانوادگی با تعاونی‌ها تا طراحی و هدایت تورهای جامعه‌محور را شامل شود. در چنین مدلی، جامعه محلی تنها به‌عنوان نیروی کار ساده به‌کار گرفته نمی‌شود، بلکه به‌عنوان کارآفرین، راهنمای محلی و ارائه‌دهنده تجربیات فرهنگی اصیل وارد زنجیره ارزش گردشگری شده و بخش عمده‌ای از درآمد حاصل در خود جامعه مجدداً سرمایه‌گذاری می‌شود.

حوزه سوم، تقویت اقتصاد آبی پایدار با محوریت فعالیت‌های تولیدی سنتی و نوین است. تشکیل و تقویت تعاونی‌های صیادی مدرن که بر پایه نهادهای سنتی همکاری شکل می‌گیرند، می‌تواند قدرت چانه‌زنی صیادان در بازار را افزایش دهد، هزینه‌های عملیاتی را کاهش دهد و دسترسی به اعتبار، بیمه و فناوری‌های نوین را ممکن سازد. همچنین مشارکت جوامع در مراحل بالادستی و پایین‌دستی زنجیره ارزش، مانند ایجاد واحدهای کوچک فرآوری، بسته‌بندی یا برند محلی و بازاریابی مستقیم محصولات دریایی، سهم آن‌ها از ارزش‌افزوده نهایی را به‌طور قابل‌توجهی ارتقا می‌دهد. در مواجهه با پروژه‌های بزرگ زیرساختی و انرژی مانند اسکله‌سازی، نیروگاه‌های بادی فراساحلی یا ساینات‌های آب‌شیرین‌کن، مکانیسم مشارکت باید از همان مراحل اولیه و به‌ویژه در فرایند ارزیابی اثرات اجتماعی و محیط‌زیستی آغاز شود.

حضور نمایندگان جامعه در کمیته‌های نظارتی، تضمین استفاده محلی از طریق برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای هدفمند و طراحی نظام جبران خسارت و سهم‌بری منافع از جمله اقدامات

«سرآمد» بررسی کرد؛

ضرورت تغییر مسیر توسعه دریا به سمت مشارکت جامعه محلی الزامات مشارکت جوامع محلی در توسعه دریامحور چیست؟

اکولوژیکی، ساختار اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خاص آن، مدل مشارکت سفارشی‌شده طراحی شود. این مطالعات باید به شناسایی دقیق ذی‌نفعان، نهادهای مؤثر، نقاط تعارض و فرصت‌های همکاری بپردازد. در همین راستا، به‌عنوان پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی، انجام یک مطالعه تطبیقی جامع روی مدل‌های مشارکی اجراشده یا در حال اجرا در سه‌حوزه آبی مهم کشور یعنی خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر دارای اهمیت استراتژیک فراوانی است. این مطالعه می‌تواند عواملی مانند تأثیر بسترهای فرهنگی-اجتماعی متفاوت، شرایط متفاوت اکولوژیکی و فشارهای توسعه‌ای گوناگون را بر موفقیت یا شکست مدل‌های مشارکت تحلیل کند. نتایج چنین پژوهشی می‌تواند نقشه راهی بوم‌شناختی برای سیاست‌گذاران فراهم آورد تا از تقلید کورکورانه از مدل‌های جهانی پرهیز کرده و راهکارهای مشارکتی را براساس واقعیت‌های پیچیده و متنوع سواحل ایران تدوین و اجرا کنند.

جمع‌بندی و چشم‌انداز آینده

پژوهش حاضر نشان می‌دهد که مشارکت فعال و ساختار یافته جوامع محلی، نقش حیاتی در تبدیل روند توسعه دریامحور از یک پروژه صرفاً فنی به تحمیلی با رویکردی از بالا به پایین، به یک فرایند پایدار، همه‌جانبه و مبتنی بر عدالت محیط‌زیستی ایفا می‌کند. این مشارکت با بهره‌گیری از سرمایه‌های منحصر به فرد انسانی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جوامع ساحلی، نه‌تنها منجر به افزایش اثربخشی و کارایی پروژه‌ها می‌شود، بلکه پذیرش اجتماعی، حس تعلق محلی و در نهایت پایداری بلندمدت دستاوردهای توسعه را تضمین می‌کند. تجربیات جهانی و تحلیل نظری مؤید آن است که توسعه‌ای پایدار و مقاوم است که ریشه در بستر اجتماعی و فرهنگی جامعه هدف داشته باشد و جوامع محلی را از اهداف توسعه به‌شراکی اصلی آن مبدل سازد. در این مسیر، مدل‌هایی مانند مدیریت مشارکتی منابع، گردشگری جامعه‌محور و تعاونی‌های ساحلی، چارچوب‌های عملیاتی اثربخشی را ارائه می‌دهند.

باوجود این، حرکت به سمت این الگوی مطلوب با چالش‌های ساختاری و عملیاتی متعدد روبه‌روست. ضعف نهادهای محلی و فقدان چارچوب‌های حقوقی شفاف برای تعریف نقش و سهم آن‌ها، از موانع اصلی به‌شمار می‌روند. تعارض منافع با بازیگران بزرگ اقتصادی و سیاسی که دیدگاهی کژتأمات و انحصارطلبانه به منابع دریایی دارند، فضای لازم برای مشارکت واقعی را محدود می‌کند. از سوی دیگر، محدودیت دانش فنی روزآمد و مهارت‌های مدیریتی در درون برخی جوامع محلی، توان چانه‌زنی و ایفای نقش مؤثر آن‌ها را کاهش می‌دهد. افزون‌بر این، آسیب‌پذیری ذاتی این جوامع در برابر پدیده‌های تغییرات اقلیمی، نظیر افزایش سطح دریا و وقوع طوفان‌های شدید، ظرفیت سازگاری و تاب‌آوری آن‌ها را تحت فشار قرار داده و اولویت‌های فوری معیشتی را بر مشارکت در برنامه‌ریزی‌های بلندمدت غالب می‌سازد. غلبه بر این چالش‌ها مستلزم عزمی ملی، تدوین راهبردهای کلان حکمرانی، سرمایه‌گذاری در توانمندسازی جامع جوامع و طراحی مکانیسم‌های هوشمند تطبیق با تغییرات اقلیمی است تا مشارکت نه به‌عنوان یک انتخاب، بلکه به‌عنوان تنها راهکار ممکن برای توسعه پایدار سواحل و دریاها تثبیت شود.

آگهی قانون تعیین تکلیف اراضی وساختمانهای فاقد سند رسمی شهرستان ازنا-سری (۲۳۹) جمعی

نظر به دستور مواد ۳ و قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی ،املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی ازنا مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلا معارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل در دو نوبت آگهی می گردد. در صورتی که هر کس نسبت به صدور سند مالکیت بنام متقاضیان اعتراض داشته باشد می تواند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را کتبا به اداره ثبت اسناد واملاک محل تسلیم وپس از اخذ رسید ظرف مدت یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع محترم قضایی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست را به اداره ثبت محل تحویل نماید، در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست .

۱- تقاضای «مرتضی منصوری سلطان ابادی» فرزند «صغر» نسبت به «شش‌دانگ یک باب ساختمان» بمساحت «۶۰۱،۸۸ مترمربع تحت پلاک شماره «۳۴» فرعی از «۴۴» اصلی واقع در بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «مرتضی منصوری سلطان ابادی» ۲- تقاضای «علی اله کرمی» فرزند «محمد اقا» نسبت به «شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۲۰۰۰ مترمربع تحت پلاک شماره «۱۳۱» فرعی از «۷۱» اصلی واقع در بخش «۱» خروجی از مالکیت مالک اولیه «علیشاه اله کرمی» ۳- تقاضای «علی اله کرمی» فرزند «محمد اقا» نسبت به «شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۴۵۴۴۴،۹۵ مترمربع تحت پلاک شماره «۹۰» فرعی از «۷۱» اصلی واقع در بخش «۱» خروجی از مالکیت مالک اولیه «علیشاه اله کرمی» ۴ - تقاضای «حسین میرزائی» فرزند «حسن قلی» نسبت به «شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۵۷۷۳،۳۹ مترمربع تحت پلاک شماره «۳۱» فرعی از «۶۹» اصلی واقع در بخش «۱» خروجی از مالکیت مالک اولیه «عبداله ساری» ۵ - تقاضای «مهر انگیز قیطاسی» فرزند «غلامرضا» نسبت به «شش‌دانگ یک باب مغازه» بمساحت «۱۲،۴۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۷۱۷۷» فرعی مفروز از ۴۷ فرعی از «۲۹» اصلی واقع در بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «زهر اطهماسبی» ۶- تقاضای «حسین میرزائی» فرزند «حسن قلی» نسبت به «شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۵۲۳۸،۰۲» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۹» فرعی از «۶۹» اصلی واقع در بخش «۱» خروجی از مالکیت مالک اولیه «داود میرزائی» ۷ - تقاضای «غلامعلی حاجیوند قالی» فرزند «صفقلی» نسبت به «شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۵۰۰۰ مترمربع تحت پلاک شماره «۳۶۸» فرعی از «۳۶» اصلی واقع در بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «عبدالرضا تاجبخش» ۸ - تقاضای «رحمت الله بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «حاجی مهدی بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «عزیزاله بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۱۲۶،۸۶» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۹۲» فرعی از «۹۲» اصلی واقع در بخش «۳» خروجی از مالکیت مالک اولیه «پالانی بیات»

۹ - تقاضای «حاجی مهدی بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «رحمت الله بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «عزیزاله بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۱۲۶،۸۶» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۹۷» فرعی از «۹۲» اصلی واقع در بخش «۳» خروجی از مالکیت مالک اولیه «پالانی بیات»

۱۰- تقاضای «رحمت الله بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «حاجی مهدی بیات» فرزند «پالانی» نسبت به «۲ سهم از ۱۰ سهم شش‌دانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۴۹۷۳،۸۵» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۹۶» فرعی از «۹۲» اصلی واقع در بخش «۳» خروجی از مالکیت مالک اولیه «پالانی بیات»

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۰۹/۱۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۱۰/۰۱

شناسه آگهی: ۲۰۶۵۴۹۶

سیدرضا بطحائی- رییس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان ازنا

فریبا عزیز یی- اقتصاد سراسر آمد